Paneli këshillëdhënës për të drejtat e njeriut
Building D, UNMIK HQ, Prishtinë/Kosovë | E-mail: hrap-unmik@un.org | Tel: +381 (0)38 504-604, ext. 5182

VENDIM

Data e miratimit: 12 shtator 2012

Lënda nr. 306/09

Bahri HOXHA dhe Ismet HOXHA

kundër

UNMIK-ut

Paneli këshillëdhënës për të drejta të njeriut, në seancën e mbajtur më 12 shtator 2012, në praninë e anëtarëve vijues:

z. Marek NOWICKI, kryesues
z. Paul LEMMENS
znj. Christine CHINKIN

Të ndihmuar nga:
z. Andrey ANTONOV, zyrtar ekzekutiv

Pas konsiderimit të ankesës së lartpërmendur, të parashtruar në pajtim me nenin 1.2 të Rregullores së UNMIK-ut nr. 2006/12 për themelimin e Panelit këshillëdhënës për të drejta të njeriut, të datës 23 mars 2006,

Pas shqyrtimit, duke përfshirë edhe shqyrtimin përmes mjeteve elektronike në përputhje me rregullën 13 § 2 të Rregullores së tij të punës, vendosë si në vijim

I. PROCEDURA PARA PANELIT

1. Ankesa është parashtruar më 30 korrik 2009, dhe është regjistruar më 4 gusht 2009.

2. Më 19 nëntor 2009, Paneli ia komunikoi ankesën Përfaqësuesit Special të Sekretarit të Përgjithshëm (PSSP) në mënyrë që të merrte komentet e UNMIK-ut për pranueshmërinë dhe bazueshmërinë e lëndës. Më 21 dhjetor 2009, PSSP-ja dha përgjigjen e UNMIK-ut.

3. Më 25 janar 2010, Paneli ia komunikoi ankuesve komentet e UNMIK-ut, dhe i ftoi ata që të japin komentet e veta. Ankuesit u përgjigjen përmes një letre të datës 10 qershor 2010, të cilën Paneli nuk e morri në atë kohë. Ata prapë u përgjigjen më 9 dhjetor 2010.

4. Më 6 qershor 2011, Paneli ia komunikoi PSSP-së komentet e ankuesve në mënyrë që të merrte komentet shtesë të UNMIK-ut. Më 28 qershor 2011, PSSP-ja dha përgjigjen e UNMIK-ut.

II. FAKTET

5. Më 19 shtator 2005 ankuesi i parë, z. Bahri Hoxha, ka blerë hapësirat në Prishtinë nga Beogradska banka, Kosovsko Metohijska banka AD. Kontrata e shitjes është regjistruar në Gjykatën komunale të Zubin Potokut.

6. Më 31 mars 2006, ankuesi i dytë, z. Ismet Hoxha, ka blerë këto hapësira nga ankuesi i parë.

7. Ankuesit pretendojnë se këto hapësira kanë qenë të dhëna me qira UNMIK-ut, si pjesë e ish-selisë së tij. Sipas ankuesve, UNMIK-u nuk ka paguar qira.

8. Më 22 maj 2009, ankuesit i shkruan UNMIK-ut, ku kërkuan pagesën retroaktive të qirave, duke filluar nga 1 prilli 2006 deri në datën, e cila do të dakordohej përmes negociatave.

9. Më 13 gusht 2009, UNMIK-u u përgjigj, duke e kontestuar kërkesën dhe duke kërkuar nga ankuesit që të japin dëshmi të dokumentuara lidhur me pronësinë e tyre të pretenduar të hapësirave në mënyrë që kjo kërkesë të mund të shqyrtohej më tej.

10. Deri më sot nuk është pranuar ndonjë dëshmi tjetër e dokumentuar. Paneli nuk është në dijeni për çfarëdo përcaktimi përfundimtar që UNMIK-u mund të ketë bërë lidhur me kërkesën e ankuesve për pagesën e qirasë.

III. ANKESA

11. Ankuesit ankohen për shkeljen e të drejtave të tyre njerëzore dhe pronësore. Paneli konsideron se mund të thuhet se ata thirren në shkeljen e të drejtës së tyre në gëzimin e qetë të pronës së tyre, të garantuar me nenin 1 të Protokollit nr. 1 të Konventës Evropiane për të Drejta të Njeriut (KEDNj).

IV. LIGJI

12. Para shqyrtimit të lëndës për bazueshmërinë e saj, Paneli fillimisht duhet të vendosë nëse duhet të pranohet lënda apo jo, duke marrë parasysh kriteret e pranueshmërisë, të parapara në nenin 1, 2 dhe 3 të Rregullores së UNMIK-ut nr. 2006/12.

A. Vërejtja e bazuar në mospasjen e dëshmisë për të drejta pronësore

13. Në komentet e tij të para dhe të dyta PSSP-ja ngritë vërejtje për pranueshmëri të ankesës, duke u bazuar në faktin se shkeljet e pretenduara nuk mund të përcaktohen sepse ankuesit nuk kanë dhenë ndonjë dëshmi të besueshme për të drejtat e tyre pronësore ndaj hapësirave në fjalë. PSSP-ja i referohet letrës së dërguar nga shefi i Përkrahjes së misionit i UNMIK-ut drejtuar përfaqësuesit të ankuesve, të datës 13 gusht 2009, ku UNMIK-u shpjegoi se konsideron që prona është e regjistruar në emër të ndërmarrjes shoqërore dhe se UNMIK-u nuk është në dijeni për kurrfarë shitjeje pronarit privat apo këmbimi të pronës me të.

14. Ankuesit përgjigjen se fitimi i pronës ka qenë objekt i kontratave të blerjes të nënshkruara në mënyrë ligjore dhe të vërtetuara nga gjykatat kompetente. Ata kanë parashtruar kopjen e kontratës së blerjes, të nënshkruar më 19 shtator 2005 mes Beogradska banka, Kosovsko Metohijska banka AD, si shitës, dhe ankuesit të parë, si blerës. Të njëjtën ditë, kjo kontratë është vërtetuar nga Gjykata komunale e Zubin Potokut.

15. Paneli konsideron se kjo kontratë e blerjes është dëshmi *prima facie* e bartjes së pronës tek ankuesi i parë.

16. Ankuesit më tej theksojnë se ankuesi i parë më pas ia ka shitur pronën ankuesit të dytë. Ata i referohen kontratës së shitjes, të datës 31 mars 2006. Derisa ankuesit nuk ofrojnë kopje të asaj kontrate, Paneli nuk ka arsye për të dyshuar në ankesën e ankuesit.

17. Rrjedhimisht, Paneli vjen në përfundim se ankuesit *prima facie* mund të thirren në të drejtat pronësore lidhur me pronën që është objekt i ankesës. Andaj, vërejtja hidhet poshtë.

B. Vërejtja e bazuar në mosshterrjen e mjeteve juridike në dispozicion dhe disponueshmëria e Procesit të OKB-së për ankesat e palëve të treta

18. Në komentet e tij të dyta, PSSP-ja ngritë vërejtje tjetër ndaj pranueshmërisë së ankesës, duke u bazuar në mosshterjen e të gjitha mjeteve juridike në dispozicion për shqyrtim. PSSP-ja argumenton se rasti është ende në shqyrtim nga UNMIK-u, duke pritur dhënien e qartësimit të situatës së pronësisë nga ankuesit.

19. PSSP-ja në mënyrë specifike argumenton se ankesa e ankuesit hyn në kuadër të Procesit të OKB-së për ankesat e palëve të treta.

20. Neni 3.1 i Rregullores së UNMIK-ut nr 2006/12 parasheh që Paneli "mund të trajtojë çështjen vetëm pasi të ketë përcaktuar se të gjitha mjetet e tjera juridike në dispozicion për shqyrtimin e shkeljeve të pretenduara të jenë realizuar."

21. Neni 2.2 i Urdhëresës administrative të UNMIK-ut nr. 2009/1 parasheh që çfarëdo ankese "që është apo mund të bëhet në të ardhmen" subjekt i Procesit të OKB-së për ankesat e palëve të treta, që është e aplikueshme për UNMIK-un sipas nenit 7 të Rregullores nr. 2000/47, "konsiderohet si e papranueshme", për arsye se ky proces konsiderohet mjet juridik në dispozicion në kuptim të nenit 3.1 të Rregullores së UNMIK-ut nr. 2006/12.

22. Sipas nenit 3.1 të Rregullores nr. 2006/12 ankuesi duhet të ketë qasje normale në mjete të disponueshme dhe të mjaftueshme juridike për të ofruar zgjidhje përkitazi me shkeljet e pretenduara. Ekzistimi i mjeteve juridike në fjalë duhet të jetë mjaftueshmërisht i sigurt jo vetëm në teori, por edhe në praktikë, ku mosekzistimi i tyre do të paraqiste mungesën e qasshmërisë dhe të efektshmërisë (PKDNj, *Balaj dhe të tjerët*, nr. 04/07, vendimi i datës 31 mars 2010, § 45; PKDNj, *N.M. dhe të tjerët*, nr. 26/08, vendim i datës 31 mars 2010, § 35; krahaso lidhur me kushtin për shterjen e mjeteve vendore juridike sipas nenit 35 § 1 të KEDNj-së Gjykata Evropiane për të Drejta të Njeriut (GjEDNj) (Dhoma e lartë), *Paksas kundër Lituanisë*, nr. 34932/04, aktgjykim i datës 6 janar 2011, § 75). Do të ishte normale që Paneli të pranojë se procesi i OKB-së për ankesat e palëve të treta, sikurse çdo mjet tjetër juridik që mund të zbatohet nga UNMIK-u "ishte i efektshëm, i disponueshëm në teori dhe në praktikë në kohën e duhur, që do të thotë se ishte i qasshëm dhe që ka mundur të ofrojë zgjidhje lidhur me (ankesën e ankuesit), si dhe ka pasur mundësi të arsyeshme për sukses" (PKDNj, *Balaj dhe të tjerët*, § 45, dhe *N.M dhe të tjerët*, nr. 26/08 në § 35, duke iu referuar KEDNj-së *Akdivar dhe të tjerët kundër Turqisë*, aktgjykim i datës 16 shtator 1996, Raporte të aktgjykimeve dhe vendimeve, 1996. IV, f. 1211, § 68).

23. Përmes nenit 2.2 të Urdhëresës administrative nr. 2009/1 hiqet ky juridiksion nga Paneli. Kjo dispozitë ka efektin e obligimit të Panelit që të konsideron Procesin e OKB-së për ankesat e palëve të treta si një mjet juridik të qasshëm dhe të mjaftueshëm.

24. Kjo nuk nënkupton se vetëm fakti i ngritjes së vërejtjes së UNMIK-ut, duke u bazuar në nenin 2.2 të Urdhëresës administrative nr. 2009/1 pashmangshmërisht çon në përfundim që ankesa të konsiderohet e papranueshme. Paneli konsideron se kur ngrihet një vërejtje e tillë, duhet të vërtetojë nëse objekti i ankesës para Panelit është i asaj natyre që me arsye mund të ngrisë pretendim që mund të trajtohet përmes Procesit të OKB-së për ankesat e palëve të treta. Paneli shpall ankesën të pranueshme vetëm atëherë kur konstaton se ankesa është e tillë që hyn *prima facie* brenda fushëveprimit të Procesit të OKB-së për ankesat e palëve të treta. Në këtë rast është e kundërta, përjashtohet nga shqyrtimi nëse rezultati i procesit mund të ofrojë zgjidhje të mjaftueshme lidhur me ankesën para Panelit apo nëse procesi ofron perspektivë të arsyeshme për sukses të ankuesve.

25. Procedura e paraparë përmes Rezolutës 52/247 të Asamblesë së Përgjithshme të Kombeve të Bashkuara, të datës 17 korrik 1998 për "përgjegjësinë e palëve të treta: kufizimet kohore dhe financiare" (A/RES/52/247) dhe në nenin 7 të Rregullores së UNMIK-ut nr. 2000/47, të datës 18 gusht 2000 për statusin, privilegjet dhe imunitetin e UNMIK-ut, KFOR-it dhe të punonjësve e pjesëtarëve të tyre në Kosovë, të cekur në nenin 2.2 të Urdhëresës administrative të UNMIK-ut nr. 2009/1, ia mundëson Kombeve të Bashkuara që sipas diskrecionit të saj të jep kompensime lidhur me ankesat për lëndime, sëmundje apo vdekje të personit, si dhe për humbje a dëmtim të pronës që rrjedh nga veprat e UNMIK-ut, të cilat nuk janë ndërmarrë si rezultat i nevojës operacionale. Rrjedhimisht, ankesat për shkeljen e të drejtave të njeriut që i atribuohen UNMIK-ut nuk do të konsiderohen të papranueshme sipas nenit 2.2 të Urdhëresës administrative të UNMIK-ut nr. 2009/1 nëse kanë rezultuar me lëndim, sëmundje apo vdekje të personit ose në humbje të pronës. Ankesat për shkeljet e të drejtave të njeriut që nuk kanë rezultuar me dëme të asaj natyre me rregull nuk do shkonin në kundërshtim të kushtit lidhur me shterjen e Procesit të OKB-së për ankesat e palëve të treta.

26. Sa i përket vërejtjes së ngritur nga UNMIK-u për këtë lëndë, Paneli përkujton se ankesa e parashtruar ka të bëjë me mosplotësimin e nga UNMIK-u të obligimeve të tij kontraktuale.

27. Mospërmbushja e pretenduar e UNMIK-ut e obligimeve të tij kontraktuale ka rezultuar në humbje apo dëmtim të pronës. Paneli konsideron se ankesa hyn prima *prima facie* brenda fushëveprimit të Procesit të OKB-së për ankesat e palëve të treta (shih PKDNj, *Linda, shoqëri me përgjegjësi të kufizuar*, nr. 45/08, vendim i datës 22 gusht 2012, § 42).

28. Pa pasur nevojë të shpreh mendimin për atë nëse shqyrtimi i ankesës së ankuesve nga UNMIK-u në përgjithësi paraqet mjet juridik që duhet të realizohet, ashtu siç ka sugjeruar PSSP-ja, Paneli vjen në përfundim se për shkak të disponueshmërisë së Procesit të OKB-së për ankesat e palëve të treta, ankesa konsiderohet e papranueshme.

C. Efektet e përcaktimit që ankesa të konsiderohet e papranueshme

29. Paneli konsideron se do të ishte e dobishme të shpjegohen efektet e vendimit të tij për mospranueshmërinë e ankesës.

30. Kushti për shterjen mjeteve juridike në dispozicion për nga vet natyra e tij është kufizim i përkohshëm i pranueshmërisë. Efekti i shpalljes së papranueshmërisë për shkak të mosshterjes së mjetit juridik në dispozicion në parim është i natyrës shtyse të afatit dhe jo

i natyrës përfundimtare. Kjo do të thotë se ankuesi mund të riparashtrojë ankesën e tij pas përfundimit të të gjitha proceseve të nevojshme.

31. Megjithatë, nëse nga ankuesit kërkohet që të riparashtrojnë ankesën pas përfundimit të Procesit të OKB-së për ankesat e palëve të treta, kjo do ta ndalonte parashtrimin e kësaj ankese përtej afatit të Panelit për parashtrimin e ankesave të reja, i cili ishte 31 mars 2010 (shih nenin 5 të Urdhëresës administrative të UNMIK-ut nr. 2009/1). Kushti për kalimin nëpër Procesin e OKB-së për ankesat e palëve të treta në atë rast do ta shuante ankesën dhe nuk do të ofronte mundësi që ankuesi t'ia riparashtrojë ankesën Panelit, përkundër faktit se Paneli më 13 maj 2011 konstatoi se ankesa ishte e pranueshme sipas kornizës rregullative në fuqi ë kohën kur është parashtruar. Një rezultat i tillë do të shkonte në dëm të nocioneve bazë të drejtësisë.

32. Në raste të ngjashme Paneli ka vendosur se duhet të jetë në dispozicion "procedura e posaçme" në mënyrë që ankuesit t'i jepet mundësia e riparashtrimit me kohë te Paneli pas përfundimit të përpunimit të ankesës së tij në kuadër të Procesit të OKB-së për ankesat e palëve të treta (shih PKDNj, *Balaj dhe të tjerët*, nr. 04/07, i cekur në § 37 më lartë, në §§ 55-61; PKDNj, *N.M. dhe të tjerët*, nr. 26/08, i cekur në § 37 më lartë, në §§ 45-51). Paneli zbaton qasje të njëjtë për këtë lëndë.

33. Rrjedhimisht, Paneli vendos në përputhje me rregullën 49 të Rregullores së punës të Panelit – e cila parasheh që çështjet që nuk rregullohen përmes kësaj Rregulloreje të punës i rregullon Paneli - që pas përfundimit të Procesit të OKB-së për ankesat e palëve të treta, kompania ankuese mund të kërkojë nga Paneli që të rihapë procedurat e tanishme. Në bazë të informatave që atëherë do t'i ketë në dispozicion, Paneli do të vendosë nëse duhet të pranojë atë kërkesë apo jo.

PËR KËTO ARSYE,

Paneli, njëzëri,

SHPALL ANKESËN SI TË PAPRANUESHME.

Andrey ANTONOV Zyrtar ekzekutiv	Marek NOWICKI Kryesues